

ZMĚNY NÁHRAD CESTOVNÍCH VÝDAJŮ S ÚČINNOSTÍ OD 1. LEDNA 2019

JUDr. MARIE SALAČOVÁ

Dnem 1. ledna 2019 nabyla účinnosti nová vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. prosince 2018 o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, a to pod číslem 333/2018 Sb., a stejně tak i vyhláška Ministerstva financí ze dne 30. října 2018 o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2019, a to pod číslem 254/2018 Sb. Citovaná vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí současně zrušila vyhlášku č. 463/2017 Sb. a zmíněná vyhláška Ministerstva financí vyhlášku č. 401/2017 Sb.

SAZBY STRAVNÉHO PRO KALENDÁŘNÍ ROK 2019

Pro tuzemské pracovní cesty mění shora citovaná vyhláška MPSV sazby stravného pro zaměstnance zaměstnavatele, který není uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v podnikatelské sféře) zákoníku práce v jeho § 163 odst. 1 ve svém ustanovení § 2 a pro zaměstnance zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v rozpočtové nebo státní správě) téhož zákoníku práce v jeho § 176 odst. 1 ve svém § 3, takto:

Ve zmíněném § 2 je nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 163 odst. 1 zákoníku práce nejméně ve výši

- a) **82 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **124 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **195 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Ve zmíněném § 3 je pak také nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 176 odst. 1 zákoníku práce ve výši

- a) **82 Kč až 97 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **124 Kč až 150 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **195 Kč až 233 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

SAZBA ZÁKLADNÍ NÁHRADY ZA POUŽÍVÁNÍ SILNIČNÍCH MOTOROVÝCH VOZIDEL

V téže vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí je stanovena tato sazba v jejím § 1. Jde konkrétně o to, že sazba základní náhrady za 1 km jízdy podle § 157 odst. 4 zákoníku práce činí nejméně u

- a) **jednostopých vozidel a tříkolek 1,10 Kč**,
- b) **osobních silničních motorových vozidel 4,10 Kč**.

To prakticky znamená, že nová právní úprava sazby základní náhrady pro tento kalendářní rok, tj. rok 2019, se mění pouze pro osobní silniční motorová vozidla. U nákladních automobilů, autobusů a traktorů činí nejméně 8,20 Kč, tj. nejméně dvojnásobek.

sobnou výši základní sazby platné pro osobní silniční motorová vozidla, jak je stanoveno v § 157 odst. 5 zákoníku práce. Samozřejmě že u zaměstnavatelů v rozpočtové nebo státní správě jsou tyto sazby základní náhrady závazné, a to na základě § 175 zákoníku práce.

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty podle § 158 odst. 3 věty třetí zákoníku práce nově činí na základě § 4 nové shora citované vyhlášky

- a) **33,10 Kč** u benzínu automobilového 95 oktanů,
- b) **37,10 Kč** u benzínu automobilového 98 oktanů,
- c) **33,60 Kč** u motorové nafty.

PŘÍKLAD 1

Zaměstnanec použil ke služební cestě vlastní vozidlo, ale nemá doklad o nákupu PHM. Vozidlo jezdí na LPG.

Průměrná cena pro LPG není nikde vyhlášována. Podmínky pro používání soukromých silničních motorových vozidel při pracovních cestách zaměstnanců upravuje a stanoví ustanovení § 157 a § 158 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Způsob výpočtu náhrady za spotřebovanou pohonnou hmotu upravuje ustanovení zmíněného § 158, a to jeho odstavce 2, 3 a 4. Zde je jednoznačně stanoveno, že náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty, což prakticky obecně znamená výpočtem za pomoci ceny pohonné hmoty a údajů o spotřebě pohonné hmoty vozidla uvedených ve velkém technickém průkazu vozidla (protože žádné vozidlo není schopno měřit spotřebu pohonné hmoty pro každou konkrétní pracovní cestu zvlášť). Dále je stanoveno, že cenu pohonné hmoty prokazuje zaměstnanec dokladem o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou, a jestliže zaměstnanec hodnověrným způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189, tj. vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí, kterou je pro kalendářní rok 2019 vyhláška č. 333/2018 Sb.

Jestliže technický průkaz použitého vozidla potřebné údaje neobsahuje, vznikne zaměstnanci právo na náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty pouze tehdy, pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců nebo si nechá údaje stanovit autorizovanou zkušební motorizovaných vozidel. A shodný postup platí i pro změnu používané pohonné hmoty, to znamená z benzínu na plyn, pokud se takové soukromé vozidlo používá pro pracovní účely, tedy i pracovní cesty.

PŘÍKLAD 2

Zaměstnanec s. r. o. bude v průběhu února 2019 vyslán na tuzemskou pracovní cestu a se souhlasem zaměstnavatele použije soukromé silniční motorové vozidlo ve smyslu ustanovení § 157 odst. 3 zákoníku práce.

V ustanovení § 157 odst. 3 zákoníku práce je jasně stanoveno, že použije-li zaměstnanec na žádost zaměstnavatele silniční motorové vozidlo, s výjimkou vozidla poskytnutého zaměstnavatelem, přísluší mu za každý 1 km jízdy sazba základní ná-

hrady a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Zaměstnanec může použít soukromé silniční motorové vozidlo kohokoliv, nejenom svoje, s výjimkou vozidla svého zaměstnavatele, kterým by byl podnikatel, osoba samostatně výdělečně činná. Nové sazby základní náhrady a průměrné ceny pohonných hmot stanoví s účinností od 1. ledna 2019 vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 333/2018 Sb.

Jestliže bude chtít zaměstnanec počítat po návratu z pracovní cesty náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu s cenou pohonné hmoty, za jakou ji skutečně nakoupil, musí k předmětnému vyúčtování připojit doklad o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou. Dokonce bude-li prokazovat cenu pohonné hmoty více doklady o jejím nákupu, ze kterých je patrná souvislost s pracovní cestou, vypočítá se cena pohonné hmoty pro určení výše náhrady aritmetickým průměrem zaměstnancem prokázaných cen. Jestliže však zaměstnanec hodnověrným způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189 zákoníku práce, tj. vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí č. 333/2018 Sb.. Tento postup vyplývá z ustanovení § 158 odst. 3 zákoníku práce.

Náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel podle ustanovení § 158 odst. 2 zákoníku práce násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty. Spotřebu pohonné hmoty silničního motorového vozidla bude zaměstnavatel i nadále vypočítávat z údajů o spotřebě uvedených v technickém (tj. velkém) průkazu použitého vozidla, které je zaměstnanec povinen zaměstnavateli předložit (tj. k nahlédnutí, nikoliv k fotografování – předmětný technický průkaz si může zaměstnavatel ofoťit pouze se souhlasem zaměstnance, a to vzhledem k zákonu o ochraně osobních dat). Jestliže technický průkaz vozidla tyto údaje neobsahuje, přísluší zaměstnanci náhrada výdajů za pohonné hmoty, jen pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců. Současně je přímo v zákonném textu dále stanoveno, že při určení spotřeby pohonné hmoty použije zaměstnavatel údaj o spotřebě pro kombinovaný provoz podle norem Evropské unie. To prakticky znamená, že obsahuje-li technický průkaz použitého vozidla tento údaj, počítá se náhrada za spotřebovanou pohonnou hmotu pouze s tímto údajem (tj. ten třetí středně vysoký) a nepočítá se už aritmetický průměr. Nemí-li však tento údaj (pro kombinovaný provoz) v technickém průkazu uveden, vypočítá zaměstnavatel spotřebu pohonné hmoty vozidla i nadále aritmetickým průměrem z údajů v technickém průkazu uvedených. Tato pravidla jsou stanovena v ustanovení § 158 odst. 3 a odst. 4 zákoníku práce. Údaje o spotřebě pro kombinovaný provoz jsou uváděny do technických průkazů vozidel zhruba od konce roku 2005.

ZÁKLADNÍ SAZBY ZAHRA NIČNÍHO STRAVNÉHO

Nová vyhláška Ministerstva financí o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2019 pod číslem 254/2018 Sb. nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2019.

Vyhláška přináší ve výši základních sazeb pouze 9 změn.

A) Zvýšení:

Argentina	z 45 USD	na 50 USD
Mauretanie	z 35 EUR	na 40 EUR
Myanmar (Barma)	z 45 USD	na 50 USD
Nizozemsko	z 45 EUR	na 50 EUR
Polsko	z 35 EUR	na 40 EUR
Saúdská Arábie	z 40 EUR	na 45 EUR
Senegal	z 40 EUR	na 45 EUR
Sýrie	z 40 EUR	na 45 EUR

B) Snížení:

Konzská demokratická republika (Kinshasa) . . . z 60 USD na 50 EUR

Závěrem doporučuji, aby si čtenáři všechny uvedené změny potvrdili citovanými vyhláškami. ■

Autorka článku je odbornicí v oblasti pracovního práva.

KNIHOVNIČKA

● PRÁVNÍ JEDNÁNÍ A ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB PO REKODIFIKACI ČESKÉHO SOUKROMÉHO PRÁVA NOVINKA

Karel Beran, Petr Čech, Bohumil Dvořák, David Elischer, Jiří Hrádek,
Václav Janeček, Zdeněk Kühn

Vydal Wolters Kluwer a. s., 296 stran, 550 Kč

Rekodifikace soukromého práva v ČR přinesla zásadní změny pro právní jednání i odpovědnost právnických osob. S účinností občanského zákoníku od roku 2014 totiž došlo k zásadní koncepční změně v náhledu na právnickou osobu. Tuto změnu lze vyčíst jak z důvodové zprávy, tak ze samotného textu občanského zákoníku. Dle jeho § 151 odst. 1 „zákon stanoví, popřípadě zakladatelské právní jednání určí, jakým způsobem a v jakém rozsahu členové orgánů právnické osoby za ni rozhodují a nahrazují její vůli“. Z úmyslu zákonodárce vyjádřeného v důvodové zprávě, jakož i z jazykového a systematického výkladu § 151 lze usuzovat, že právnická osoba vlastní vůli nemá, jelikož její vůli vždy nahrazují členové orgánů právnické osoby. To má zásadní význam pro konstrukci právního i protiprávního jednání a odpovědnosti právnické osoby, jakož i pro delikttní způsobilost právnické osoby. Z § 24 občanského zákoníku totiž plyne, že delikttně odpovídají jen osoby způsobilé rozumem posoudit a ovládnout své vlastní jednání. V pravém slova smyslu tak zřejmě může odpovídat pouze člověk, tj. fyzická osoba, neboť pouze člověk má „vlastní“ rozum a vůli. Právě proto je cílem předkládané monografie odpovědět na otázku, jak mohou právnické osoby v českém právním řádu právně jednat a (nejen za své jednání) také právně odpovídat. V monografii jsou zkoumány obecné i zvláštní otázky subjektivity, právního jednání a odpovědnosti, procesního jednání, subjektivní a objektivní odpovědnosti, delegované závaznosti či jednání statutárních orgánů právnických osob, jakož i problémy veřejnoprávních deliktů a působení základních práv na právní vztahy právnických osob.